



Trafin osastonjohtaja Janne Huhtamäki sekä Liikenne- ja viestintäministeriön liikenneneuvos Kari Saari selittivät katsastuslakiuudistuksen taustoja.

Uusi katsastuslaki on muuttunut keskustelusta todellisuudeksi. Sen myötä määräaikaikatsastuksia voi suorittaa korjaamoissa ja hintojen toivotaan tippuvan kilpailun myötä. Suomen katsastusmarkkinat vapautettiin asteittain ja vaihtelevalla menestyksellä kilpailulle vuonna 1994. Laki on pysynyt siitä asti pääosin ennallaan vaikka ala ja koko autoilumaailma on niistä päivistä muuttunut huomasti.

Katsastusmarkkinat muuttuvat lakiuudistuksen myötä, joka aiheutti paljon keskustelua jo valmisteluvaiheessa. Keskustelua niin kansalaisten kuin poliitikkojen paissa herättänyt uusi katsastuslaki on nyt tulossa voimaan 1.7.2014.

Lakimuutoksella pyritään parantamaan katsastustoiminnan tehokkuutta sekä lisäämään katsastuspalvelujen tarjontaa ja turvaamaan palvelujen alueellinen saatavuus. Liikenne- ja viestintäministeriön liikenneneuvos **Kari Saaren** mukaan uuden lain pitäisi lisätä kilpailua ja helpottaa alalle tuloa.

Muutoksen myötä kevyen ja raskaan kaluston katsastuluvat eriytetään. Uuden määrittelyn mukaan kevyen ja raskaan ajoneuvon raja kulkee 3,5 tonnissa, mutta kaikki linja-autot määritellään raskaiksi ajoneuvoiksi. Raskaiden ajoneuvojen katsastukselle on erilaiset tila- ja laitevaatimukset.

Katsastuksen kattavuuden takia syrjäisemmät seudet saavat lievennyksiä raskaankaluston katsastuslupavaatimuksiin.

KATSASTUS KORJAAMOIHIIN

Yksi merkittävä alaa joustavammaksi muuttavasta tekijästä lakimuutoksessa on luopuminen luvanhaltijan tiukasta riippumattomuusvaatimuksesta määräaika- ja valvontakatsastusten osalta. Käytännössä tämä tarkoittaa, että esimerkiksi autokorjaamo tai vahinkotarkastustoimintaa harjoittava taho voi saada määräaikaikatsastusluvan.

Vilunkipelin välttämiseksi katsastustoiminta on kuitenkin organisoitava erilleen muusta toiminnasta, kuten korjaamotoiminnasta. Työntekijä ei voi esimerkiksi korjata samaa ajoneuvoa, jonka katsastaa. Korjaamolla tulee myös olla aina tarjota pelkkä katsastustoimenpide vaikka yhdistettyjä pakettitarjouksia voi antaa.

Kuluttajan kannalta vapauden tuulahduksen katsastukseen tuo se seikka, että tulevaisuudessa määräaika- ja valvontakatsastuksia ei ole sidottu tiettyyn katsastuspaikkaan.

Joustavuutta lakimuutoksella pyritään saamaan myös alalle pääsyyn. Teknikon tutkinnon poistuttua on katsastajaksi pääsy vaatinut käytännössä insinööritasoisien pohjakoulutuksen. Lailla pyritään virtaviivaistamaan alalle pääsyä ja otetaan huomioon myös soveltuvat erikoisammattitutkinnot.

UUSI LAKI AIHEUTTI KESKUSTELUA

Katsastukseen liittyvä lakimuutos on omiaan aiheuttamaan keskustelua Suomessa. Eduskunnassa lakimuutos aiheutti mietintää erityisesti valvonnan puolesta ja miten tällainen hallinnollinen tehtävä voi taipua yksityisille toimijoille. Katsastus säilyy kuitenkin toimiluvanvaraisena, joten eduskunta edellytti, että valvonta toimii uuden lain tullessa voimaan.

Ministeriön ja Trafín mukaan tarkoituksena ei kuitenkaan ole ottaa uutta, laajaa kaartia valvojia. Trafín hoitaman valvonnan elementteinä tulevat olemaan tilastollinen laadunvalvonta, yrityksen oma pakollinen laadunvalvonta, testiauto, katsastustoiminnan tarkastus ja suora valvonta, esimerkiksi katsastuksesta tulleen auton tarkastaminen.

Jos ongelmia katsastustoiminnassa ilmenee voi Trafi varoitusten lisäksi vahvimpana toimenpiteenään peruuttaa katsastusluvan kokonaan tai määrääjäksi.

Yksi lakimuutoksen tarkoituksista on myös pyrkiä alentamaan kuluttajien maksamia hintoja. Hinnoittelu pysyy kuitenkin vapaana, mutta lisääntyvän kilpailun uskotaan vaikuttavan hintoihin alentavasti.

Laki velvoittaa Trafín kokoamaan keräämästään datasta nettipalvelun katsastushintojen vertailuun. Katsastuspalvelurekisteristä löytyy ajantasaiset tiedot katsastuspaikkojen sijainnista, palveluajoista ja hinnoista.